

Teci abor deu: Dhuk bai apieth tecin ror

Lek de bai

Te dhuk yin bai ke abor ci deu keyin tiet e nyin ago ror ku tuany gel.

Ke yin ken guo dhuk paandu ke yin tak ke kake yic:

- Mathurai ke gath ka abil ke karaba a koth yien tem – apieth be keek kan caar ne koc cike pioc ne luoiden.
- Men ku kou ke yotic a yien riak ne dewe – apieth beke caar ne atet ci pioc ne luoi de yien de yot (building surveyor).
- Duone mith ku lai kun bai cok lo yot agut be yot kon wecic.
- Bou ne piu ke aboric, e koc dom tuany ku yen aleu be raan yien akuok ku yok tetookic.

Ka leu bi yin gol ror te dhuk yin bai aye ka cit mande:

- Naci yot yi thian ne gath, keyin duone math yot, duone kabirit ket, ku duone ke match gol e ben kony. Na leu rot keyin mere ne batariya ye lui ne wujier ku duone mac de camadan kony.
- Ceŋ murkup ye piu gel wei ne yin cok ku gelop ke del. lai thii cit luö, karuor ku akeker aleu bi piu ke yien tem yondu. Yin leu bi gelath ci kuem yien wai eyade.
- Dhier aleu be yin yor guop eyade. Ceŋ alanh bar kok, batolon bar kuol ku toc rot ne wal de dhier.
- Anon lai ci yien thou yondu. Thiec kanthil de bailon ceŋ ku diktör ke lai agoki yin leu dhel leu bin ke nyai yondu.
- yondu aleu be yic nan kake yiek eke loi kee abethoth. Tiit e nyin areetic te jiek yin kacike loi abethoth. Na ci yot riak areetic, ku kor ba thur piny, ka non lon dit kor ba loi thin, ke yin kor raan ci pioc ne luoi de abthoth ci akuma caar ku ci yien caata de luoi.
- Abor aleu be amul dit areetic cok cil yondu. Apieth ba yon kan wecic wei keyin ken guo dhuk thin.
- Abor aleu be mathurai ke pakana cok thier abi nim wel ne yotic. Teci ci piu ke pakana wel thin a kor be wak ku yor ne wal.
- Piu ke dek aleu bi yic wuok eyade - duone piu dek teci yine thör eke ci yic wuok.
- Mith aleu biyic wuok eyade, ka riek ki teci karaba tem.

Ba yot wecic biyic

Dhol leu binke rot tiit tele yin yondu wecic biyic ake luel piny ene.

Ba tok keyin lo guop jim tecin acuol eke thiekic areetic

Tuany tuany juic areetic aye koc yok ne piuic, keek aye ka cit tuany de raanic ku tony yer. Tuany aleu be koc dom te ci piu ke pakana ku piu rec ke cirikai wel biyic.

Duone that, duone thuol ku duone apoc ke ciem wak, ku duone ciek ke meth yup ne piu ci yic wuok. akutnom de piu abe yin lek teci piu ke mathurai yic wuok.

Ye yi cin piny ne thabun kune piu pieth, ku ye dek ne piu cike thal ka piu cike yianic wal beke cök pieth.

- Te ci thok ne luoi de wël de piny.
- Teci wathaka de piu ke pakana nyai.

Te cin e piu pieth ka piu cike thal, ke yin puiny yi cin ne wël ke piny ye acuol ku kam nõk.

Na nõj tetõj ci piu ke abor lo thin keyin loi kekakε:

- Wakic agut be lo jim ku kumic ne lathga de tetõk.
- Yuope diktõr du ago yi lek yejo ba loi (ka cit mande be yin yien wum ne wal de totenath).
- Na ci tetõk eyic yuiny neke thieth, kuci but ku ye kuer keyin dõc lo pande akim.

ehol leu binke tuany gel:

- Duone mith cök ye pol ne piu ke aboric.
- Ye mith piny cin ne tha thok eben (duone ke cök ciem eke ken piny).
- Duone mith cök pol ne kaken ke pol eke ci piu ke abor ke riok. aleu bi jal pol ne keek tecene keek wal ne wal be kam nõk.

Gel de tueny tueny ke piu

- Akutnom de piu ne bailõj cej abe yin lek teci piu ke mathurai yic wuok.
- Na ye thok ke piu kun ke dek keke ci **wal ke yõkic**, ke ka cin ke leu beke cök pieth agut te cök yin ke thal – dek e **ne piu ke gut yeke yõc**.

Be piu thal ka yine keyic wal eke cök pieth ku ka leu beke dek.

- **Te thal yin piu**, keke cök ke tuak agu bi piõr areetic, arä ba tol jal tik ke yër ne baratic. Barän ye rot thiek yetok yeneka pieth. Tiite nyin duoke yin nyop rot.
- **Te mioc yin piuic ne wal ye kam nõk**, taau cin $\frac{3}{4}$ de malægek (4ml) e bayath ne jeldek de piuic ye jot ne litir ke 10. duone bayanh nõjic wël ke wëk ka wël nyir. liape wal ne piuic ku cök ke yuic ne yuul ke 30.

Miththii kor ku kõc ci dhiop aye gup dõc thok ne piu. Yeke cök dek ne piu pieth (piu tõ ne gutic ka piu nõjic wal ye kam nõk) agut thëek bene piu ke mathurai ke jal piath.

Ye cök ke mith yup ne piu ke gut ku came mith ne miith ke koth kuom niim ye yõc thuuk ne kam liu e piu ke matghurai keek.

Kake mith ken ke pol ken abor ke riok apieth be keek wak ne piu nõjic kuban 1.5 de bayath ci taau ne litir ke 10 ke piuic ne jelderik kucök ke wai ne yuul kerou. Lõk keek ne piu pieth.

Luoi ba loi teci pakana nom wël yõndu

Piu ke abor nõjic wërke kõc aleu bi tueny tueny juic areetic gõl kõc. Duone mith ku lai ku cök lo ne piu ci liap kene wër ke kõc yic agut tharj bene ke piu ke cök pieth.

Dhol leu binke piu nyai:

- Cej gelõp ke lithik, murkup kuom niim ku kum yi nyin ne gelëth.
- Cuat kej wei kedhic, ka ci roth leu ne wëk cit mande thijajai, kukake mith ken ke pol.
- Wak yõn ci piu ke pakan ke lo thin kedhic ne piu tuc nõjic wël ke wëk, ku jõl piny yor ne wal.
- Duone ka cike loi abethtõth wak ne piu ke mathura wat areetic.
- Wak apεc ke thar ku te thar yin thin ne wël ke wëk apεc e nhie cike luel tuerj eti.
- Wac yan rir acuol keek ne yuul ke their kujõl ke lõk ne piu pieth.
- Wak apεc kun ke wëk piny ne bayathic.
- Wak wërku ku alathku teci thok ne luoi.
- Piny yi cin ne thabun ku piu pieth tecin thok ne luoi.

Ba tiit ne tuşny tuşny ke mith

Teci abor thok, keyin cuate kekke wei:

- Miith ci piu abor ke jak.
- Mieth ci nan anuac, mieth ci cit röt wel ka ci to yen to röt war.
- Miith ye dac riak (cit mande riş, ajith, rei, tuşş ku aboth) cike wan te tuc awer digirith ke 5 (5 °c) ne theşk ke şuan.
- Miith ke kothic cike yic riop kaci riak.
- Mith ke kothic yeke rit niim, yeke şaak niim, yeke kuek niim, cike nuet niim ne lithiik (gut ke piu ke aciek), koth yeke yuic niim, kayeke thuny thook kujşl ya miith ke koth kedhiş.

Te kşr yin ba koth ke miith ci piu ke abor ke jak wak, teken keek yic riop ku thiiek ki niim, keyin loi kekake:

- Yaate werek wei e kşu.
- Cuate keek ne piu ke bayathic ne yuul kerou.
- Na ci thok ne wek, keyin şşl koth ber gşr koth ne galam ci piu ye nyai.

Te to karaba, keyin cşk miith to talaja yic ka thal miith ci lişr areetic ku cike ttou te lir kene atuşi digirith ke 4 bak niim. **Teci karaba jal**, keyincşk talaja ye to ke thişk ago miith ciş riak. Na yi karaba tişş ke be liu ne theşk ke şuan, keyin tau e kşi lir ne talajaic. Pioth e yi cin ne gelşp.

lekdit

- Na nşş raan e paandu bec, ke yin thiec diktur paandu.
- Na kşr lekdit eya keyin thiec akutnom Pialguşp ku Lştuşş de Kşc (Department of Health and Human Services) ne 1300 761 874.
- Na kşr wet, lek de tişş bin röt tiit ne jişk yin ka cike loi abethtşth ke yin lşr neos go to:
www.asbestos.vic.gov.au